

de cocon
JEUGDHULP AAN HUIS

Jaarverslag 2024

De Cocon, Jeugdhulp aan Huis
Ham 133
9000 Gent
Tel. 09 222 30 73
info@decocon.be | www.decocon.be

Inhoud

1	Over ons	3
2	Erkenningen en hulpaanbod	4
3	Een blik op crisishulp - kerncijfers	5
3.1	Crisisinterventie	6
3.2	'Terugkeer Naar Thuis?'-begeleidingen	8
3.3	'Crisishulp aan Huis'	10
4	Een blik op Contextbegeleiding - kerncijfers	12
4.1	Intensief kortdurende thuisbegeleiding	12
4.2	Contextbegeleiding veiligheidsplanning	15
4.3	Thuisbegeleiding	18
4.4	Ouderparticipatiegroep	20
4.5	Ondersteunend bemiddelingstraject (OTB).....	22
5	CBAW.....	24
6	JIM	27
7	Sociaal verslag	29
7.1	Over onze medewerkers.....	29
7.2	Leren en ontwikkelen	30
7.3	Verzuim - absentisme	31
7.4	Personeelsverloop	31
7.5	Personeelsenquête	32
8	Een greep uit onze werven van 2024	33
9	Lijst met gebruikte afkortingen	35

1 Over ons

‘Onze inspanningen zijn erop gericht dat jongvolwassenen een stabiele thuis vinden en dat kinderen bij hun ouders blijven, naar hen terugkeren, of indien niet mogelijk bij voorkeur in hun nabije context worden ondergebracht. Dit conform met de verplichtingen die uit het Internationaal Verdrag voor de Rechten van het Kind voortvloeien.’

De Cocon, Jeugdhulp aan Huis biedt specialistische jeugd- en opvoedhulp in de leefomgeving van de cliënt in de regio “Oost-Vlaanderen”. We zijn erkend en worden gesubsidieerd door de Vlaamse overheid als ‘Organisatie voor bijzondere jeugdzorg’ en als ‘Dienst voor Crisishulp aan Huis’.

We vinden enerzijds dat kinderen en jongeren zich op een positieve manier moeten kunnen ontwikkelen en anderzijds dat dit in een veilige omgeving moet gebeuren, bij voorkeur bij de ouders.

Daarom bieden we jeugd- en opvoedhulp aan jongeren en gezinnen met kinderen in een verontrustende leef- of opvoedingssituatie, waarbij de ontwikkeling of veiligheid van het kind of de jongere onduidelijk of ernstig in het gedrang is. Onze hulp is gericht aan zowel de kinderen, de jongeren als aan de ouders.

Onze passie, ons DNA, is gericht op jongeren met een ernstig risico op thuis- en dakloosheid en op gezinnen met kinderen met een verhoogd risico op uithuisplaatsing van het kind. We zijn er ook voor uithuisgeplaatste kinderen die terug thuis kunnen gaan wonen, mits intensieve sociaal-pedagogische ondersteuning in het gezin. Dit zijn de groepen waarvoor wij het verschil willen maken.

Samen met het kind, de jongere, het gezin en het sociaal netwerk gaan we voor een leef- en opvoedingssituatie waarin het veilig is om op te groeien en te ontwikkelen.

We gaan uit van de vrijzinnig-humanistische levenshouding en waarden zoals vrijdenken, solidariteit, zelfbeschikking en menswaardigheid. De rechten van de mens en van het kind zijn ons moreel referentiekader.

Onze hoofdpopdracht bestaat in eerste instantie uit het bieden van specialistische jeugd- en opvoedhulp aan kinderen, jongeren en gezinnen die zich in een verontrustende leef- of opvoedingssituatie bevinden en waarbij ontwikkeling of veiligheid onduidelijk of ernstig in het gedrang is. We situeren ons op tweedelijns hulpverlening. We werken met kinderen, jongeren en gezinnen die worden doorverwezen door een jeugdhulpaanbieder of door het Crisismeldpunt.

Via onze hulpverlening worden we geconfronteerd met structurele hinderpalen die de cliënten op diverse maatschappelijke domeinen ervaren en waaraan we als hulpverleners niet kunnen voorbijgaan. We willen onze ervaringen en inzichten, verworven door de betrokkenheid bij onze cliënten, signaleren aan de overheid, instellingen of organisaties, met het oog op structurele oplossingen.

Tevens willen we meehelpen aan innovatie in de jeugdhulp vanuit onze overtuiging dat kinderen en jongeren zich het best kunnen ontwikkelen in de eigen veilige leefomgeving.

“We willen als hulpverlener nederig zijn. Zeker als we bedenken hoeveel hulpverleners een gezin al over de vloer heeft gekregen. We realiseren ons dat we maar kort in het leven van de cliënten zullen zijn, en dat ze daarna met elkaar verder moeten. Daarom moeten we heel bewust omgaan met de positie die we innemen in een context. Wanneer we ons bewust zijn van onze eigen positie als hulpverlener en van hieruit handelen, hoe meer kansen we creëren dat gezinnen eigen netwerken betrekken. Het eigen netwerk is cruciaal voor duurzame verandering.”

2 Erkenningen en hulpaanbod

De Cocon, Jeugdhulp aan Huis biedt specialistische jeugd- en opvoedhulp in de leefomgeving van de cliënt in de regio "Oost Vlaanderen". We zijn erkend en worden gesubsidieerd door de Vlaamse overheid als 'Organisatie voor bijzondere jeugdzorg' en als 'Dienst voor Crisishulp aan Huis'.

1. Crisishulp aan Huis (erkenning voor **110** plaatsen).
2. Contextbegeleiding en contextbegeleiding in functie van autonoom wonen (erkenning voor **63** begeleidingen) bestaande uit:
 - 20 plaatsen Intensieve Kortdurende Thuisbegeleiding (module contextbegeleiding kortdurend intensief)
 - 10 plaatsen Contextbegeleiding Veiligheidsplanning (modules contextbegeleiding kortdurend intensief en contextbegeleiding breedsporig)
 - 9 plaatsen Thuisbegeleiding (modules contextbegeleiding laag intensiteit en contextbegeleiding breedsporig) en
 - 24 plaatsen CBAW (modules autonoom wonen basis en midden-intensiteit).

'De Cocon' breidde de afgelopen vijf jaar tweemaal uit (erkenning). Sinds 1 januari 2021 hebben we een erkenning voor 6 plaatsen Contextbegeleiding 'Veiligheidsplanning'. Op 1 februari 2024 kregen we een bijkomende erkenning voor 4 plaatsen Contextbegeleiding 'Veiligheidsplanning'.

Van 1 juni 2024 tot 31 december 2025 participeren we (ook in de schoot van RADAR) aan het proefproject 'verknopen en versterken van de crisiscapaciteit bij vroegtijdige crisisinterventies. Hiervoor ontvangt RADAR middelen vanuit zowel de Vlaamse als de federale overheid.

'De Cocon' biedt momenteel 7 hulpverleningsvormen / methodieken aan, namelijk:

1. Crisisinterventie;
2. Terugkeer naar Thuis?-crisisbegeleiding (tijdens opvang in een crisisbed van een residentiële voorziening of het eigen sociaal netwerk) die gericht is op terugkeer naar de context;
3. Crisishulp aan huis;
4. Intensieve kortdurende thuisbegeleiding (IKT);
5. Contextbegeleiding 'Veiligheidsplanning'
6. Thuisbegeleiding;
7. Contextbegeleiding in functie van autonoom wonen (CBAW)

Ons aanbod Crisishulp is enkel inzetbaar via het Crisismeldpunt Oost-Vlaanderen. IKT en CBAW is niet rechtstreeks toegankelijke jeugdhulp en kan enkel ingezet worden na akkoord van de intersectorale toegangspoort.

Onze Thuisbegeleiding en Contextbegeleiding Veiligheidsplanning werken enkel in opdracht van de jeugdrechtsbank, het Ondersteuningscentrum Jeugdzorg (OCJ) en van het Vertrouwenscentrum Kindermishandeling (VK). Ze werken niet met een wachtlijst. Vrije plaatsen worden aan deze instanties bekendgemaakt.

Hulpvormen	Erkenningen - Module	Aantal begeleidingen in 2024
Crisisinterventie	Crisisinterventie	38
Terugkeer naar Thuis?-crisisbegeleiding;	Crisisbegeleiding op verwijzing van het crisismeldpunt	50
'Crisishulp aan Huis'	'Crisishulp aan Huis'	73
IKT	CBHI (20 plaatsen)	56
Thuisbegeleiding	CB laag intensiteit en breedsporig	19
Contextbegeleiding 'Signs of Safety'	6 plaatsen [CBHI (5 plaatsen) / CB breedsporig (5 plaatsen)]	25
CBAW	CBAW (24 plaatsen)	56

3 Een blik op crisishulp - kerncijfers

Onze crisishulpverlening is enkel inzetbaar via het Crisismeldpunt Oost-Vlaanderen.

De aanmelding bij het Crisismeldpunt gebeurt bij voorkeur door een hulpverlener (huisarts, CLB, Centra voor Kind en Gezin, enzovoort). Alleen als een cliënt niet in staat is om zich tijdens een crisissituatie tot een hulp- of dienstverlener te wenden, kan deze rechtstreeks contact opnemen met het meldpunt. Het Crisismeldpunt neemt daarna met ons contact op.

Voor onze crisishulpverleningsvormen focussen we op minderjarigen en hun gezinnen waar een acute en escalerende opvoedingscrisis plaatsvindt en waarbij hulp van buitenaf noodzakelijk is. Deze acute en escalerende opvoedingscrisis kan zowel plaatsvinden bij minderjarigen en hun gezinnen waarbij opvoedingsproblemen hardnekkig en complex zijn (en er problemen op diverse levensdomeinen zijn), als bij minderjarigen en hun gezinnen waarbij er een opvoedingsspanning aanwezig is en deze met steun van het eigen netwerk of een lichtere ondersteunende vorm van hulpverlening voldoende is.

In crisishulp is er tijdens de duur van de begeleiding een telefonische permanentie (24/7) voorzien voor het cliëntsysteem. De constante bereikbaarheid biedt de gezinsleden de zekerheid en de veiligheid om de crisis aan te kunnen en om met nieuw gedrag te experimenteren. Bij Terugkeer Naar Thuis?-begeleidingen kunnen ook de voorzieningen waar de jongere in crisisopvang is opgenomen, gebruik maken van deze telefonische permanentie.

In crisishulp is een gezinsmedewerker (via een permanentiesysteem) de klok rond telefonisch bereikbaar voor het gezin tijdens de duur van de begeleiding.

© Pixabay

3.1 Crisisinterventie

© Pixabay

Ons aanbod crisisinterventie is een “diagnostische” hulpverleningsvorm waarbij kalmtte brengen tijdens de crisis, het inschatten van de veiligheid van de gezinsleden, het in kaart brengen en verhelderen van de krachten en hulpvragen van de jongere en het gezin, en de gepaste doorverwijzing/toeleiding indien nodig naar geschikte vervolghulp, centraal staan.

Ook kan crisisinterventie ingezet worden voor ‘72 uur onderzoek vrijwilligheid’, waarbij de bereidheid tot aanvaarden van hulp van minimaal één ouder of de bekwame minderjarige onderzocht wordt.

Enkele cijfers over afgesloten begeleidingen

Aantal crisisinterventies

In 2024 werden 38 crisisinterventies beëindigd.

Aanmelders voor crisisinterventie

De grootste aanmelder voor crisisinterventie van 'De Cocon' in 2024 was de jeugdrechtbank (23,7%), gevolgd door de cliënt (18,4%).

Het aandeel van jeugdrechtbank, gemandateerde voorzieningen en politie/parket samen voor de aanmeldingen bedraagt ondertussen 44,7%. De aanmeldingen vanuit politie en parket waren allen in het kader van onderzoek van vrijwilligheid, waarbij de bereidheid tot het aanvaarden van hulp van minimaal één ouder of de bekwame minderjarige onderzocht wordt.

Het aandeel aanmeldingen vanuit het crisismeldpunt na een eigen interventie is gedaald van 22% (in 2023) naar 2,6% en ligt hiermee opnieuw in de lijn van de 2020, 2021 en 2022 waar dit aandeel aanmeldingen telkens 2% bedroeg.

De piek van de aanmeldingen voor onze crisisinterventie vanuit de politie en het parket is gedaald naar 10,5% t.o.v. 2022 (34%) en 2023 (22%). Met deze aanzienlijk daling benaderen we terug het cijfer van 2020 (8%) en 2021 (7%).

Leeftijd en sekse van de aangemelde minderjarigen

Tweeënvierzig procent (42,1%) van de aangemelde minderjarigen in 2024 waren meisjes. Dit is in tegenstelling tot de 3 voorgaande jaren, waarbij meisjes de grootste groep aangemelde minderjarigen voor crisisinterventie vormden. Als we kijken naar de leeftijd van de aangemelde minderjarigen was 78,9% daarvan ouder dan 12 jaar.

Cliëntkenmerken

De top 3 van meest voorkomende problematieken die het dagelijks functioneren ernstig verstoren waren in 2023:

1. Psychische problemen, ontwikkelingsproblemen, gedragsproblemen, sociaal-emotionele problemen en/of psychosomatische problemen bij het kind (78%)
2. Psychische problemen, gedragsproblemen, sociaal-emotionele problemen en/of psychosomatische problemen bij minstens één ouder of opvoedingsverantwoordelijken (46%)
3. Relatieproblemen (inclusief communicatieproblemen) tussen (ex-)partners (46%)

Duur en intensiteit van de crisisinterventie

De gemiddelde begeleidingsduur bedroeg 4,45 kalenderdagen. Het gemiddeld aantal contacturen in functie van het cliëntsysteem bedroeg 4 uren en 15 minuten per begeleiding. Een crisisinterventie is zeer intens voor het gezin, maar ook voor onze medewerkers.

Verontrusting en maatschappelijk noodzaak om in te grijpen

Bij 8% van de begeleidingen werd door ons een M-document ingediend omwille van maatschappelijke verontrusting.

Geadviseerde vervolghulp en noodzaak tot vervolghulp

Bij het afsluiten van de crisisinterventie werd in 92% van de afgesloten crisisinterventies jeugdhulp geadviseerd. In 77% ten opzichte van het totaal aantal crisisinterventies was de inschatting dat er directe hulp noodzakelijk was omwille van de ernst van de situatie. In 17% kon er nog even gewacht worden op vervolghulp en in 6% was de noodzakelijke vervolghulp reeds gestart. Een nuance is wel dat dit laatste meestal een andere vorm van crisishulp betreft.

Bij 32% van de afgesloten crisisinterventies werd ook volwassenenhulp geadviseerd. In 75% ten opzichte van het totaal aantal crisisinterventies was de inschatting dat er directe hulp noodzakelijk was omwille van de ernst van de situatie. In 17% kon er nog even gewacht worden op vervolghulp en in 8% was de noodzakelijke vervolghulp reeds gestart.

3.2 'Terugkeer Naar Thuis?'-begeleidingen

© Pixabay

'Terugkeer Naar Thuis?' is een eerder "diagnostische" hulpverleningsvorm waarbij kalmte brengen tijdens de crisis, het inschatten van de veiligheid van de gezinsleden, het in kaart brengen en verhelderen van de krachten en hulpvragen van de jongere en het gezin, en de gepaste doorverwijzing/toeleiding indien nodig naar geschikte vervolghulp, centraal staan.

De Terugkeer Naar Thuis?-begeleidingen worden ingezet tijdens de opvang van de minderjarige in een crisisbed van een residentiële voorziening of tijdens een crisisopvang in het eigen sociaal netwerk waarbij onderzocht wordt of een terugkeer naar de context mogelijk is, en wat hiervoor dan nodig is. Bij terugkeer naar huis blijft bij vraagtekens de TNT-begeleidingen langer lopen, om in kaart te brengen hoe het thuis loopt en in functie van verdere vraagverheldering.

Enkele cijfers over afgesloten begeleidingen

Aantal 'Terugkeer Naar Thuis?-begeleidingen

In 2024 werden 50 'Terugkeer Naar Thuis?-begeleidingen beëindigd.

Aanmelders voor 'Terugkeer Naar Thuis?'

De grootste aanmelders voor 'Terugkeer Naar Thuis?' in 2024 waren de jeugdrechtsbank (26%) en onze eigen crisisinterventie (14%), gevolgd door de Politie/parket (12%) en het CLB/school (12%).

Leeftijd en sekse van de aangemelde minderjarigen

Tweeënzestig procent van de aangemelde minderjarigen in 2024 waren meisjes. Als we kijken naar de leeftijd van de aangemelde minderjarigen was 80% daarvan ouder dan 12 jaar.

Gezinssamenstelling

Dertig procent van de ondersteunde gezinnen waren eenoudergezinnen, biologische moeder, gevolgd door opvoedingsverantwoordelijke(n), niet de ouders (18%) en nieuw samengestelde gezinnen, biologische moeder (16%).

Verblijf bij opstart

Achtendertig procent van de aangemelde minderjarigen werd opgevangen in een crisisbed van het crisisnetwerk. Tweeënzestig procent van de aangemelde minderjarigen werd in het sociaal of familiaal netwerk van de minderjarige opgevangen.

Cliëntkenmerken

De top 3 van meest voorkomende problematieken die het dagelijks functioneren ernstig verstoren waren in 2024:

1. Psychische problemen, ontwikkelingsproblemen, gedragsproblemen, sociaal-emotionele problemen en/of psychosomatische problemen bij het kind (65%)
2. De aanwezigheid van traumatische levensgebeurtenissen als factor met betrekking tot gezinsfunctioneren en contextuele factoren (59%)
3. Het kind was slachtoffer van mishandeling, misbruik, emotionele of fysieke verwaarlozing (53%)

Duur en intensiteit van de 'Terugkeer Naar Thuis'

De gemiddelde begeleidingsduur in 2024 was 14,8 kalenderdagen. Het gemiddeld aantal contacturen in functie van het cliëntsysteem (rechtstreeks contact¹) bedroeg 9 uren en 41 minuten per begeleiding. Drie uren en 14 minuten werd gemiddeld besteed aan overleg met externe diensten in functie van het cliëntsysteem.

Geadviseerde vervolghulp en noodzaak tot vervolghulp

Bij het afsluiten van de Tnt-begeleiding werd in 90% van de afgesloten crisisinterventies jeugdhulp geadviseerd. In 82% ten opzichte van het totaal aantal Tnt's was de inschatting dat er directe hulp noodzakelijk was omwille van de ernst van de situatie. In 11% kon er nog even gewacht worden op vervolghulp en in 7% was de noodzakelijke vervolghulp gestart. Een nuance is wel dat dit laatste meestal een andere vorm van crisishulp betreft.

Bij 32% van de afgesloten Tnt's werd ook volwassenenhulp geadviseerd voor een ouder of opvoedingsverantwoordelijke. In 75% ten opzichte van het totaal aantal Tnt's was de inschatting dat er directe hulp noodzakelijk was omwille van de ernst van de situatie. In 12,5% kon er nog even gewacht worden op vervolghulp en in 12,5% was de noodzakelijke vervolghulp reeds gestart.

¹ Face-to-face en telefonische contacten.

3.3 'Crisishulp aan Huis'

© De Cocon, jeugdhulp aan huis – Gerbrich Reynaert

Ons aanbod **Crisishulp aan Huis** is bedoeld voor gezinnen in een acute crisissituatie waarbij de veiligheid dermate in het gedrang is, dat er sprake is van dreigende uithuisplaatsing. 'Crisishulp aan Huis' biedt hulp om een crisis in een gezin op te lossen en de veiligheid te vergroten, met als doel de dreigende uithuisplaatsing van jongeren te voorkomen. Soms is de uithuisplaatsing een externe bedreiging (bv. een jeugdrechter die aangeeft dat wanneer er niets verandert binnen het gezin, de minderjarige zal geplaatst worden). Soms is de dreiging intern, omwille van een dreigende breuk binnen het gezin. In deze situatie is de crisisbegeleiding niet expliciet gericht op het voorkomen van uithuisplaatsingen. In sommige gevallen kan een uithuisplaatsing, bij voorkeur tijdelijk, zelfs als een positieve uitkomst gezien worden, bijvoorbeeld wanneer de acute veiligheidsrisico's voor het kind binnen het eigen gezin te hoog zijn.

De gezinsmedewerker maakt gebruik van de aanwezige crisis om patronen in het gedrag van de gezinsleden te veranderen.

Enkele cijfers met betrekking tot beëindigde begeleidingen

Aantal 'Crisishulp aan Huis'-begeleidingen

In 2024 werden 73 'Crisishulp aan Huis'-begeleidingen beëindigd.

Aanmelders

De twee grootste aanmelders in 2024 waren de Sociale Dienst van de Jeugdrechtbank en De Cocon (via het spoedteam) (allebei met 21%). De derde grootste aanmelder was het Crisismeldpunt na eigen crisisinterventie (11%), gevolgd door het Vertrouwenscentrum Kindermishandeling (8%). Ten opzichte van 2023 daalden zowel het aantal meldingen vanuit de 'Sociale dienst van de jeugdrechtbank' van 31% naar 21%, als het aandeel van de gemandateerde voorzieningen van 27% naar 15% van de meldingen.

Leeftijd en sekse van de aangemelde minderjarige

Vijfenvijftig procent van de aangemelde minderjarigen in 2024 waren jongens. Als we kijken naar de leeftijd van de aangemelde minderjarigen waren 57% daarvan ouder dan 12 jaar. Veertien procent van de aangemelde kinderen was jonger dan zes jaar.

Gezinssamenstelling

De ondersteunde gezinnen waren hoofdzakelijk eenoudergezinnen, biologische moeder (33%) samen met het oorspronkelijk kerngezin (eveneens 33%), gevolgd door de nieuw samengestelde gezinnen, biologische moeder (22%).

Cliëntkenmerken

De top 3 van meest voorkomende problematieken die het dagelijks functioneren ernstig verstoren waren in 2024:

1. Psychische problemen, ontwikkelingsproblemen, gedragsproblemen, sociaal-emotionele problemen en/of psychosomatische problemen bij het kind (82%)
2. De aanwezigheid van traumatische levensgebeurtenissen als factor met betrekking tot gezinsfunctioneren en contextuele factoren (58%)
3. Psychische problemen, gedragsproblemen, sociaal-emotionele problemen en/of psychosomatische problemen bij minstens één ouder of opvoedingsverantwoordelijken (54%)

Risicofactoren op toekomstige kindonveiligheid

*Het beoordelen van de veiligheid van het kind vindt over het algemeen plaats op twee niveaus. Enerzijds wordt er gekeken of een kind **nu** gevaar loopt (veiligheidstaxatie), waarbij direct handelen noodzakelijk kan zijn om het kind veilig te stellen. Anderzijds wordt er gekeken naar welk **risico** er bestaat op onveiligheid **in de toekomst** (risicotaxatie). Voor het maken van beide inschattingen gebruiken we taxatie-instrumenten. Deze instrumenten vormen de basis voor het verdere handelen van onze medewerkers.*

Met de ARIJ brengen we de risicofactoren met betrekking tot toekomstige onveiligheid in kaart. De risicograad wordt bepaald door het aantal aanwezige risicofactoren gebaseerd op wetenschappelijk onderzoek. Let op: Het gaat hier over een statische correlatie en niet over een causaal verband (een-op-eenrelatie).

Zevenenvijftig procent van de gezinnen kende een hoog risico op toekomstige kindonveiligheid, 31% een middelmatig en 11% een laag risico.

Uithuisplaatsing vermijden

In 68,5% van de begeleidingen werd uithuisplaatsing vermeden. Hierbij moeten we echter ook vermelden dat CaH ingezet werd in 15% van de begeleidingen als overbruggingshulp in afwachting van reeds geïnitieerde opname in een residentiële instelling.

Uitval

Acht procent van de begeleidingen werd vroegtijdig en onbedoeld beëindigd. Dit is een percentage dat in de lijn ligt met voorgaande jaren.

Cliëntwaardering

Zestig procent van de ouders vulden de cliënttevredenheidsmeting op het einde van de begeleiding in. De cliëntwaardering haalde een score van 8,8. Deze score betekent een goede cliëntwaardering. Ook gaven ouders aan dat ze zeer tevreden waren over het resultaat en het verloop van de begeleiding.

Zesenzestig procent van de respondenten gaven aan dat ze met een lichtere vorm van hulp of zonder hulp verder konden. Negenentwintig procent van de respondenten gaven aan dat ze eenzelfde soort of een 'zwaardere' hulp nodig hadden.

Intensiteit

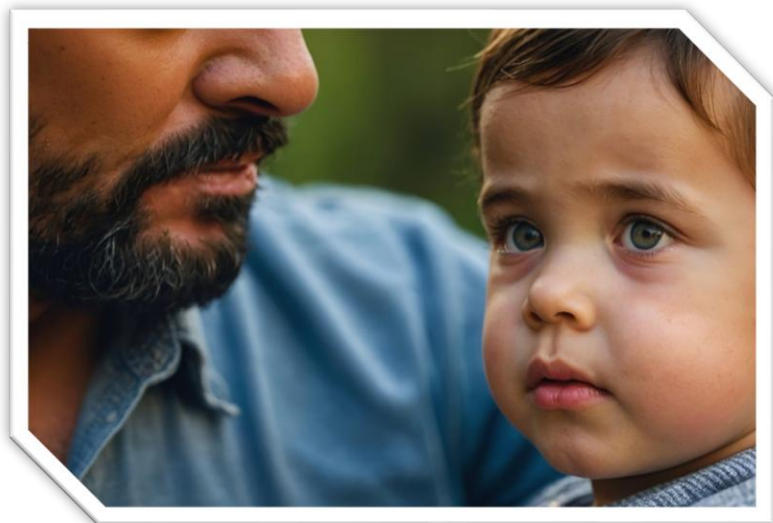
Het gemiddeld aantal contacturen in functie van het cliëntsysteem (rechtstreeks contact) bedroeg 6 uren en 18 minuten per week begeleiding.

4 Een blik op Contextbegeleiding - kerncijfers

De dienst contextbegeleiding biedt vier hulpverleningsmethodieken aan, nl. de intensief kortdurende thuisbegeleiding (IKT), thuisbegeleiding (TB), Contextbegeleiding 'Signs of Safety' en contextbegeleiding in functie van autonoom wonen (CBAW).

In dit hoofdstuk focussen we ons op de 3 gezinsbegeleidingsvormen.

4.1 Intensief kortdurende thuisbegeleiding

© Pixabay

IKT biedt hulp aan gezinnen waar, zonder ingrijpen, op termijn uithuisplaatsing van één of meerdere kinderen dreigt. Vaak is er sprake van ernstige problemen op meerdere levensterreinen. Deze problemen beïnvloeden en versterken elkaar, waardoor het stressniveau in het gezin alsmaar verder oploopt. En dit maakt weer dat de ouders steeds minder goed met de problemen, de opvoeding en het gedrag van de kinderen kunnen omgaan. Vroeg of laat lijkt een uithuisplaatsing van één of meer van de kinderen in veel gezinnen onvermijdelijk. Om te zorgen dat kinderen thuis kunnen blijven wonen of terug thuis kunnen wonen, is het van belang dat ouders minder opvoedingsbelasting ervaren en dat hun opvoedings- en communicatievaardigheden worden vergroot. Ook de eventuele gedragsproblemen van de kinderen moeten verminderen, waardoor deze gemakkelijker te hanteren zijn, en bovendien moeten de gezinnen meer gebruik maken van de beschikbare sociale steun om hen heen.

Het hoofddoel van IKT is dat de kinderen in het gezin thuis kunnen blijven wonen of opnieuw thuis kunnen wonen. Deze thuissituatie voorziet in de minimale basiszorg, waarbij sprake is van adequate fysieke, psychische en affectieve omstandigheden voor de kinderen, en die daarmee ook voldoende veilig is.

IKT heeft een begeleidingsduur van 6 maanden. IKT kan enkel ingezet worden na akkoord van de intersectorale toegangspoort.

Enkele cijfers (beëindigde begeleidingen)

Aantal IKT-begeleidingen

In 2024 werden 40 'IKT-begeleidingen beëindigd.

Aanmelders voor IKT-begeleiding (begeleide gezinnen)

Het grootste deel van de gezinnen werd begeleid na aanmelding van de Sociale Dienst van de Jeugdrechtbank (45%), gevolgd door een Centrum voor leerlingenbegeleiding (32,5%).

Leeftijd en sekse van de aangemelde minderjarige

Tweeënvijftig komma vijf procent van de aangemelde begeleide minderjarigen waren jongens. Als we kijken naar de leeftijd van de aangemelde minderjarigen waren 55% jonger dan 12 jaar.

Gezinssamenstelling

Tweeënvijftig komma vijf procent van de ondersteunde gezinnen waren eenoudergezinnen, biologische moeder, oorspronkelijk kerngezin (20%), gevolgd door nieuw samengestelde gezinnen, biologische moeder (15%), gevolgd door eenoudergezinnen, biologische vader (7,5%).

Cliëntkenmerken

De top 4 van meest voorkomende problematieken die het dagelijks functioneren ernstig verstoren waren in 2024:

1. Psychische problemen, ontwikkelingsproblemen, gedragsproblemen, sociaal-emotionele problemen en/of psychosomatische problemen bij het kind (70%)
2. Relatieproblemen (inclusief communicatieproblemen) tussen (ex-)partners (60%)
3. Psychische problemen, gedragsproblemen, sociaal-emotionele problemen en/of psychosomatische problemen bij minstens één ouder of opvoedingsverantwoordelijke (52,5%)
4. Onvoldoende opvoedingsvaardigheden van de ouders of opvoedingsverantwoordelijke (eveneens 52,5%)

Risicofactoren op toekomstige kindonveiligheid

Met de ARIJ brengen we de risicofactoren met betrekking tot toekomstige onveiligheid in kaart. De risicograad wordt bepaald door het aantal aanwezige risicofactoren gebaseerd op wetenschappelijk onderzoek. Let op: Het gaat hier over een statische correlatie en niet over een causaal verband (een-op-eenrelatie).

Zevenendertig komma vijf procent van de gezinnen kende een hoog risico op toekomstige kindonveiligheid, 35% een middelmatig en 27,5% een laag risico.

Uitval

Tien procent van de begeleidingen werd vroegtijdig en onbedoeld beëindigd. Bekijken we de uitvalcijfers over 5 jaar, dan merken we een stijgende trend.

Cliëntwaardering

Drieënzestig procent van de **ouders** vulden de cliënttevredenheidsmeting op het einde van de begeleiding in. De cliëntwaardering haalde een score van 8,2. Deze score betekent een goede cliëntwaardering. Ook gaven ouders aan dat ze zeer tevreden waren over het resultaat en het verloop van de begeleiding.

Vijfentachtig procent van de respondenten gaven aan dat ze met een lichtere vorm van hulp of zonder hulp verder konden. Vijftien procent van de respondenten gaven aan dat ze eenzelfde soort of een 'zwaardere' hulp nodig hadden.

Vierenveertig procent van de aangemelde **minderjarigen ouder dan 12** vulden de cliënttevredenheidsmeting op het einde van de begeleiding in. De cliëntwaardering haalde een score van 8,3. Deze score betekent een 'goede' cliëntwaardering. Ook gaven deze jongeren aan dat ze tevreden waren over het verloop van de begeleiding en over het resultaat.

Uithuisplaatsing vermeden

Bij 87% van de begeleidingen werd uithuisplaatsing vermeden. Dit betekent dat het kind op het einde van de begeleiding thuis woont en er geen advies is tot uithuisplaatsing.

Doelrealisatie

IKT kent op methodiekniveau zes belangrijke doelen:

- De gedragsproblemen van de minderjarige zijn verminderd of ouders kunnen beter omgaan met de gedragsproblemen van de minderjarigen. Dit werd gerealiseerd bij 82% van de begeleidingen.
- De competenties van de gezinsleden zijn voldoende vergroot. Dit werd gerealiseerd bij 60% van de begeleidingen.
- De ervaren opvoedingsbelasting bij de ouders is verminderd. Dit werd gerealiseerd bij 52,5% van de begeleidingen.
- De opvoedingsvaardigheden van de ouders zijn verbeterd. Dit werd gerealiseerd bij 75% van de begeleidingen.
- De gezinsleden hebben een sociaal netwerk en maken er meer gebruik van. Dit werd gerealiseerd bij 85% van de begeleidingen. Bij 17,5% van de begeleidingen werd een JIM (een mentor voor de minderjarige) geïnstalleerd.
- De basisroutines in het gezin komen tegemoet aan de ontwikkelingstaken en behoeften van de aanwezige kinderen. Dit werd gerealiseerd bij 70% van de begeleidingen.

Geadviseerde vervolghulp en noodzaak tot vervolghulp

Bij het afsluiten van de IKT-begeleiding werd in 53% van de afgesloten IKT's jeugdhulp geadviseerd. In 37% ten opzichte van het totaal aantal IKT's was de inschatting dat er directe hulp noodzakelijk was omwille van de ernst van de situatie. In 32% kon er nog even gewacht worden op vervolghulp en in 32% was de noodzakelijke vervolghulp gestart.

Bij 52,5% van de afgesloten IKT's werd ook volwassenenhulp geadviseerd voor een ouder of opvoedingsverantwoordelijke.

Duur en intensiteit

De gemiddelde begeleidingsduur in 2024 bedroeg 24,4 weken. Het gemiddeld aantal contacturen in functie van het cliëntsysteem (rechtstreeks contact) bedroeg 2 uren en 30 minuten per week begeleiding.

4.2 Contextbegeleiding veiligheidsplanning

© De Cocon, jeugdhulp aan huis – Gerbrich Reynaert

Contextbegeleiding veiligheidsplanning wil komen tot een constructieve samenwerkingsrelatie met de cliënt waarbij de veiligheid van de kinderen centraal staat. Samenwerken aan veiligheid is er vanaf het eerste contact met het gezin op gericht om een veilige thuissituatie voor kinderen te creëren, met behulp van het sociaal-familiaal netwerk. Wanneer het gezin contact krijgt met ons, brengen we zo snel mogelijk alle zorgen en krachten in beeld. Het hoofddoel is het creëren van een veilige (opvoedings)situatie voor kinderen en jongeren. Binnen de begeleiding trachten we dit te realiseren door het maken van een door de context gedragen veiligheidsplan en via het aanleren van sociaal-pedagogische vaardigheden (opvoedingsvaardigheden, vaardigheden gericht op emotieregulatie, sociale en communicatieve vaardigheden waaronder het aangaan van relaties, het herstellen en onderhouden van relaties, het vergroten van praktische vaardigheden, enz.).

Contextbegeleiding veiligheidsplanning werkt in opdracht van de Jeugdrechtsbank, het Ondersteuningscentrum Jeugdzorg (OCJ) en van het Vertrouwenscentrum Kindermishandeling (VK). De focus ligt op die verontrustende situaties met een vermoedelijk of vastgesteld hoog risico of gevaar voor de integriteit of ontwikkelingskansen van de minderjarige, en waarbij uithuisplaatsing dreigt. Het is niet noodzakelijk dat de ouders of kinderen gemotiveerd zijn en/of beseft hebben van het probleem.

Contextbegeleiding veiligheidsplanning werkt niet met een wachtlijst. Vrije plaatsen worden aan deze instanties bekendgemaakt.

Enkele cijfers (beëindigde begeleidingen)

Aantal contextbegeleidingen veiligheidsplanning

In 2024 werden 13 contextbegeleidingen veiligheidsplanning beëindigd. De kerncijfers van contextbegeleiding veiligheidsplanning moeten met de nodige voorzichtigheid worden gelezen, gelet op het kleine aantal beëindigde begeleidingen.

Aanmelders voor contextbegeleiding veiligheidsplanning (begeleide gezinnen)

Het grootste deel van de gezinnen werd begeleid na aanmelding van het 'Ondersteuningscentrum Jeugdzorg' (38%), gevolgd door de Sociale Dienst van de Jeugdrechtsbank (31%) en het Vertrouwenscentrum Kindermishandeling (eveneens 31%).

Leeftijd en sekse van de aangemelde minderjarige

Tweeënzestig procent van de aangemelde begeleide minderjarigen waren jongens. De gemiddelde leeftijd van de aangemelde minderjarigen was 9 jaar.

Gezinssamenstelling

Zesenvoertig procent van de ondersteunde gezinnen waren kerngezinnen, gevolgd door eenoudergezinnen, biologische moeder (38%), eenoudergezinnen, biologische vader (8%) en nieuw samengestelde gezinnen, biologische moeder (8%).

Cliëntkenmerken

De vijf meest voorkomende problematieken die het dagelijks functioneren ernstig verstoren waren in 2024:

1. Onvoldoende opvoedingsvaardigheden van de ouders of opvoedingsverantwoordelijke (69%)
2. De aanwezigheid van traumatische levensgebeurtenissen (69%)
3. Psychische problemen, ontwikkelingsproblemen, gedragsproblemen, sociaal-emotionele problemen en/of psychosomatische problemen bij het kind (62%)
4. Psychische problemen, ontwikkelingsproblemen, gedragsproblemen, sociaal-emotionele problemen bij minstens één ouder of opvoedingsverantwoordelijke (62%)
5. Relatieproblemen (inclusief communicatieproblemen) tussen (ex-)partners (62%).

Risicofactoren op toekomstige kindonveiligheid

Met de ARIJ brengen we de risicofactoren met betrekking tot toekomstige onveiligheid in kaart. De risicograad wordt bepaald door het aantal aanwezige risicofactoren gebaseerd op wetenschappelijk onderzoek. Let op: Het gaat hier over een statische correlatie en niet over een causaal verband (een-op-eenrelatie).

Tweeënzestig procent van de gezinnen kende een hoog risico op toekomstige kindonveiligheid, wat betekent dat er 8 of meer risicofactoren in het gezin aanwezig waren.

Uitval

Drieëntwintig procent van de begeleidingen werd vroegtijdig en onbedoeld beëindigd, wegens negatieve redenen.

Cliëntwaardering

Vijfentachtig procent van de ouders vulden de cliënttevredenheidsmeting op het einde van de begeleiding in. De cliëntwaardering haalde een score van 8,7. Deze score betekent een goede cliëntwaardering. Ook gaven ouders aan dat ze zeer tevreden waren over het resultaat en het verloop van de begeleiding.

Zesentachtig procent van de respondenten gaven aan dat ze met een lichtere vorm van hulp of zonder hulp verder konden. Zeven procent van de respondenten gaf aan dat ze eenzelfde soort of een 'zwaardere' hulp nodig hadden.

Uithuisplaatsing vermeden

Bij 100% van de begeleidingen woonde de minderjarige op het einde van de begeleiding nog thuis.

Doelrealisatie

Contextbegeleiding veiligheidsplanning telt enkele belangrijke doelen:

- Op het einde van de begeleiding is er een door het gezin en netwerk gedragen veiligheidsplan. Dit werd gerealiseerd bij 69% van de begeleidingen.
- De regie met betrekking tot veiligheid voor het kind is terug bij het gezin/netwerk. Dit werd gerealiseerd bij 69% van de begeleidingen.
- De thuissituatie voorziet in minimale basiszorg, waarbij sprake is van adequate fysieke, psychische en affectieve omstandigheden voor de kinderen en die daarmee ook voldoende veilig is. Dit werd gerealiseerd bij 77% van de begeleidingen.
- De gedragsproblemen van de minderjarige zijn verminderd of ouders kunnen beter omgaan met de gedragsproblemen van de minderjarigen. Dit werd gerealiseerd bij 92% van de begeleidingen.
- De competenties van de gezinsleden om met spanningen om te gaan zijn voldoende vergroot. Dit werd gerealiseerd bij 69% van de begeleidingen.
- De ervaren opvoedingsbelasting bij de ouders is verminderd. Dit werd gerealiseerd bij 73% van de begeleidingen.
- De opvoedingsvaardigheden van de ouders om de veiligheid van de kinderen te waarborgen zijn verbeterd. Dit werd gerealiseerd bij 77% van de begeleidingen.

- De gezinsleden hebben een sociaal netwerk en maken er meer gebruik van. Dit werd gerealiseerd bij 77% van de begeleidingen. Bij 38% van de begeleidingen werd een JIM (een mentor voor de minderjarige) geïnstalleerd.

Doelrealisatie JIM's

In 38% van de begeleidingen was er een JIM (door de cliënt ingebrachte mentor) betrokken.

Geadviseerde vervolghulp en noodzaak tot vervolghulp

Bij het afsluiten van de begeleiding werd in 50% van de afgesloten begeleidingen jeugdhulp geadviseerd. In 40% kon er nog even gewacht worden op vervolghulp en in 60% was de noodzakelijke vervolghulp gestart.

Bij 40% van de afgesloten begeleidingen werd ook volwassenenhulp geadviseerd voor een ouder of opvoedingsverantwoordelijke.

Duur en intensiteit

De gemiddelde begeleidingsduur in 2024 bedroeg 28,8 weken. Het gemiddeld wekelijks aantal contacturen in functie van het cliëntsysteem (rechtstreeks contact) bedroeg 2 uren en 55 minuten per begeleiding.

4.3 Thuisbegeleiding

© Pixabay

Thuisbegeleiding (TB) biedt hulp bij het opgroeien en opvoeden aan gezinnen met kinderen van 0-18 jaar die kampen met een chronische, ernstige en complexe opvoedingsproblematiek, waarbij de ontwikkeling van de kinderen bedreigd is door de gezins- en leefsituatie.

Thuisbegeleiding is bedoeld voor gezinnen met kinderen (0-18 jaar), die opgevolgd worden door een Gemandateerde Voorziening (OCJ of VK) binnen een 'Mano-procedure' of binnen het gerechtelijk kader door de Sociale Dienst Jeugdrechtbank (SDJ).

Het doel van thuisbegeleiding is het herstellen van de veerkracht door enerzijds de steunende persoons- en sociale en materiële omgevingskenmerken te vergroten en anderzijds de belastende persoons- en sociale en materiële omgevingskenmerken te verkleinen, zodat kinderen thuis kunnen opgroeien. Deze thuissituatie voorziet in de minimale basiszorg, waarbij sprake is van adequate fysieke, psychische en affectieve omstandigheden voor de kinderen, en die daarmee ook voldoende veilig is.

Thuisbegeleiding heeft een begeleidingsduur van 9 maanden (eenmalig verlengbaar met 3 maanden).

Onze thuisbegeleiding werkt enkel in opdracht van de Jeugdrechtbank, het Ondersteuningscentrum Jeugdzorg (OCJ) en van het Vertrouwenscentrum Kindermishandeling (VK). Thuisbegeleiding werkt niet met een wachtlijst. Vrije plaatsen worden aan deze instanties bekendgemaakt.

Enkele cijfers (beëindigde begeleidingen)

Aantal begeleidingen

In 2024 werden 13-begeleidingen beëindigd. De kerncijfers van TB moeten met de nodige voorzichtigheid worden gelezen, gelet op het kleine aantal beëindigde begeleidingen.

Aanmelders voor TB-begeleiding (begeleide gezinnen)

Het grootste deel van de gezinnen werd begeleid na aanmelding door de Sociale Dienst van de Jeugdrechtbank (46%), gevolgd door het 'Ondersteuningscentrum Jeugdzorg' (31%). Vijftien procent van de aanmeldingen waren interne aanmeldingen (van IKT of contextbegeleiding veiligheidsplanning naar TB) en de overige acht procent waren van het Vertrouwenscentrum Kindermishandeling.

Leeftijd en sekse van de aangemelde minderjarige

Vierenvijftig procent van de aangemelde begeleide minderjarigen waren jongens. Als we kijken naar de leeftijd van de aangemelde minderjarigen waren 31% ouder dan 12 jaar.

Gezinssamenstelling

Achtendertig procent van de ondersteunde gezinnen waren eenoudergezinnen, biologische moeder. De kerngezinnen en nieuw samengestelde gezinnen, biologische moeder, volgden met elk 23%. De eenoudergezinnen, biologische vader en de nieuw samengestelde gezinnen, biologische vader telden elk acht procent.

Risicofactoren op toekomstige kindonveiligheid

Met de ARIJ brengen we de risicofactoren met betrekking tot toekomstige onveiligheid in kaart. De risicograad wordt bepaald door het aantal aanwezige risicofactoren gebaseerd op wetenschappelijk onderzoek. Let op: Het gaat hier over een statische correlatie en niet over een causaal verband (een-op-eenrelatie).

Eenendertig procent van de gezinnen kende een hoog risico op toekomstige kindonveiligheid, 23% een middelmatig en 46% een laag risico.

Uitval

Vijftien procent van de begeleidingen werd vroegtijdig en onbedoeld beëindigd omwille van negatieve redenen.

Clïëntwaardering

Vierenvijftig procent van de ouders vulde de cliënttevredenheidsmeting op het einde van de begeleiding in. Gelet op het kleine aantal beëindigde begeleidingen in combinatie met het aantal respondenten, kunnen we geen onderbouwde uitspraken doen met betrekking tot dit item.

Uithuisplaatsing vermeden

Bij 62% van de begeleidingen werd uithuisplaatsing vermeden. Dit betekent dat het kind op het einde van de begeleiding thuis woont en er geen advies is tot uithuisplaatsing.

Doelrealisatie

TB kent op methodiekniveau zes belangrijke doelen:

- De gedragsproblemen van de minderjarige zijn verminderd of ouders kunnen beter omgaan met de gedragsproblemen van de minderjarigen. Dit werd gerealiseerd bij 77% van de begeleidingen.
- De competenties van de gezinsleden zijn voldoende vergroot. Dit werd gerealiseerd bij 46% van de begeleidingen.
- De ervaren opvoedingsbelasting bij de ouders is verminderd. Dit werd gerealiseerd bij 46% van de begeleidingen.
- De opvoedingsvaardigheden van de ouders zijn verbeterd. Dit werd gerealiseerd bij 62% van de begeleidingen.
- De gezinsleden hebben een sociaal netwerk en maken er meer gebruik van. Dit werd gerealiseerd bij 54% van de begeleidingen. Bij 15% van de begeleidingen werd een JIM (een mentor voor de minderjarige) geïnstalleerd.
- De basisroutines in het gezin komen tegemoet aan de ontwikkelingstaken en behoeften van de aanwezige kinderen. Dit werd gerealiseerd bij 69% van de begeleidingen.

Geadviseerde vervolghulp en noodzaak tot vervolghulp

Bij het afsluiten van de Thuisbegeleiding werd in 82% van de afgesloten begeleidingen jeugdhulp geadviseerd. In 56% ten opzichte van het totaal aantal Thuisbegeleidingen was de inschatting dat er directe hulp noodzakelijk was. In 22% kon er nog even gewacht worden op vervolghulp en in 22% was de noodzakelijke vervolghulp gestart.

Bij 69% van de afgesloten Thuisbegeleidingen werd ook volwassenenhulp geadviseerd voor een ouder of opvoedingsverantwoordelijke.

Duur en intensiteit

De gemiddelde begeleidingsduur in 2024 bedroeg 37,4 weken. Het gemiddeld aantal wekelijkse contacturen in functie van het cliëntsysteem (rechtstreeks contact) bedroeg 1 uur en 50 minuten.

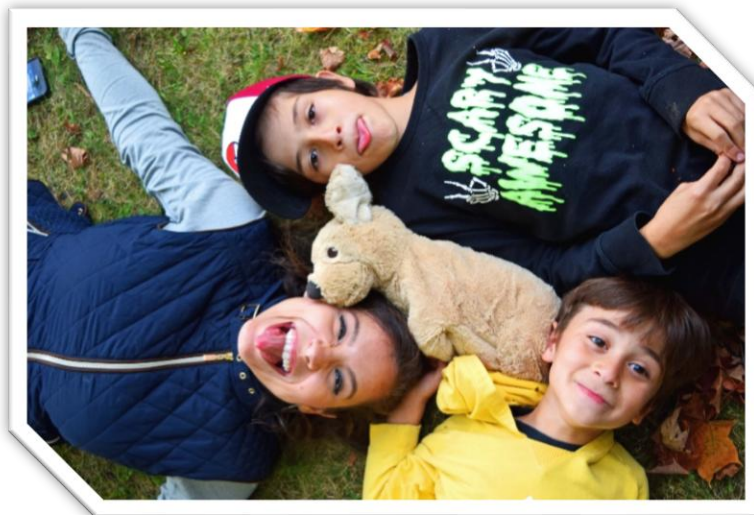
4.4 Ouderparticipatiegroep

Met de ouderparticipatiegroep (naam gekozen door ouders) wil de dienst contextbegeleiding ouders met elkaar in contact brengen, ervaringen laten delen, thema's bespreken met elkaar (ouders/begeleiders), tonen dat ze niet de enige zijn met obstakels in hun leven, taboes doorbreken,

Alle ouders die in begeleiding zijn via IKT, Thuisbegeleiding of Contextbegeleiding veiligheidsplanning (of in nazorg), worden uitgenodigd op de ouderparticipatiegroep. Via deze groep gaan ouders, samen met contextbegeleiders, met elkaar in dialoog. Ouders ondervinden vaak dezelfde moeilijkheden en obstakels in de opvoeding, en ze dromen er allemaal van om hun kinderen een mooie toekomst te geven. Tijdens de ouderparticipatie moedigen we de onderlinge dialoog tussen de ouders sterk aan, willen we samen nadenken over belangrijke opvoedingsthema's waar ouders mee geconfronteerd worden, nodigen we desgewenst sprekers uit en bieden we psycho-educatie aan. Elke leeftijdsfase in de ontwikkeling van een kind heeft zijn positieve en moeilijke kanten. Ouders krijgen de kans om hun vragen aan elkaar te stellen. De contextbegeleider pikt deze vragen op en zal desgewenst hier tijdens een volgende oudergroep op anticiperen. Ook kunnen er thema's aangedragen worden vanuit de ouders. Naast een eerder inhoudelijke invulling (bv thema sociale media, geweldloos verzet, positief opvoeden, bezoek van/aan diensten, ...) worden er ook, op vraag van de ouderparticipatiegroep, enkele ontspannende activiteiten georganiseerd (kick-off zomervakantie en sinterklaasfeest). Verder wordt aan de ouderparticipatiegroep ook gevraagd om beleidsfeedback te geven (bv. wanneer we een nieuwe intakeprocedure gebruiken of wijzigingen aan onze verslaggeving). Ouders worden gemotiveerd om deel te nemen aan de ouderparticipatiegroep. Bij de intake wordt het bestaan al vermeld, begeleiders stimuleren ouders om deel te nemen, enz.

Tijdens de ouderparticipatiegroep wordt er telkens kinderopvang/kinderanimatie georganiseerd. Dit wordt verzorgd door contextbegeleiders, vrijwillige CBAW-jongeren,

De ouderparticipatiegroep kwam vijf keer samen in 2024. Gemiddeld namen 15,2 ouders deel aan de activiteiten.

© Unsplash

Op woensdag 26 juni 2024 ging de Zomer Kick-Off van start. Dit initiatief is voortgekomen uit ouderparticipatiegroep en dient als een expliciete start voor de zomervakantie. Er waren 19 gezinnen aanwezig, waaronder 9 alleenstaande, 6 kerngezinnen en 4 nieuw samengestelde gezinnen, en 10 jongeren van cbaw La VIE, ondersteund door contextbegeleiders.

Participatie van ouders, meer dan de ouderparticipatiegroep

Participatie is: “Mensen meer vat geven op hun eigen leven door hen in staat te stellen om mee te denken, mee te praten (inspraak) en vooral om mee te beslissen over de zaken die voor hen van belang zijn.” Hieraan besteden we veel aandacht tijdens de begeleiding. Deze aandacht trekken we door naar de intervisies. Ouders worden mee uitgenodigd op de intervisiemomenten, zeker wanneer er een intervisievraag met betrekking tot hun begeleiding wordt besproken. Ouders kunnen ook deelnemen aan intervisies die geen betrekking hebben op hun begeleiding. Ook kunnen ouders zelf intervisies aanvragen. Ook JIM's kunnen aansluiten op de intervisies.

De oplossingsgerichte intervisiemethode focust op oplossingen in plaats van op problemen. De inbrenger wordt gevraagd wat lastig is aan zijn situatie en hoe de gewenste situatie eruitziet. De groep onderzoekt wat eerder al heeft gewerkt, geeft tips en adviezen, zonder casuïstieke voorkennis. Op het einde van de sessie wordt telkens gevraagd aan de inbrenger welke tips/adviezen deze meeneemt.

4.5 Ondersteunend bemiddelingstraject (OTB)

© De Cocon, jeugdhulp aan huis, Gerbrich Reynaert

Onze contextbegeleiding richt zich op opvoeding, veiligheid, welbevinden en zorg naar de kinderen. Daarnaast zien we geregeld dat contextbegeleiders heel wat energie steken om aan de slag te gaan met conflictueuze situaties en met ouders die niet meer door één deur kunnen. We verwachten van de contextbegeleiders dat ze pedagogisch aan de slag gaan bij beide ouders, hoewel het heel duidelijk is dat de hevige conflicten tussen de ex-partners zeer nefaste gevolgen kunnen hebben voor de ontwikkeling van de kinderen. Om te vermijden dat de contextbegeleiding dreigt vast te lopen of vastloopt omwille van het conflict tussen ouders al dan niet ex-partners, ontwikkelden we een ondersteunende trajectbemiddeling voor deze gezinnen.

OTB staat voor 'Ouderschaps-Traject-Bemiddeling'. OTB is een bemiddelingstraject en een extra aanbod, naast de contextbegeleiding van 'De Cocon'.

Het doel van OTB is om ouders te helpen om met hun spanningen en met het conflict om te gaan en om werkbare afspraken hierrond te maken. Hierdoor zijn ouders opnieuw in staat om de focus te leggen op het ouderschap. De OTB-bemiddelaar is een erkende familiaal bemiddelaar in dienst van 'De Cocon'. De bemiddelaar is opgeleid om onafhankelijk en onpartijdig te bemiddelen tussen ouders.

De OTB-bemiddelaar ondersteunt ouders en (ex-)partners bij het begrijpen, beheren en oplossen van hun conflicten. OTB zet in op het verwerven van een reeks vaardigheden, manieren en benaderingen om met conflicten om te gaan. Binnen OTB is het mogelijk, indien ouders dit wensen, om afspraken schriftelijk vast te leggen in een overeenkomst. Deze overeenkomst regelt hun ouderschap als ex-partners. Ze kunnen deze overeenkomst ter "homologatie" neerleggen bij de familierechtbank. Hierdoor wordt de overeenkomst bekrachtigd door de rechter.

OTB is en blijft vrijwillig. Elke ouder kan op elk moment de bemiddeling stopzetten. Hierop hebben we moeten staan, omdat jeugdrechters de opportuniteit zagen om dit op te leggen. De bemiddelaar helpt ouders om zelf, met volledige kennis van zaken, tot een billijke overeenkomst te komen die de behoeften van iedereen respecteert. OTB kiest geen partij, maar faciliteert het proces en werkt voor beiden even hard.

De OTB-bemiddelaar heeft beroepsgeheim. Enkel met toestemming wordt informatie doorgegeven. Ook aan de contextbegeleider wordt geen informatie doorgegeven. Alle informatie die ex-partners tijdens de bemiddeling delen, valt onder geheimhouding, ook als de bemiddeling niet lukt en ouders nadien met een procedure via de rechtbank gaan. De inhoud van de bemiddelingsgesprekken mag door de bemiddelaar niet aan de rechtbank gegeven worden.

Binnen OTB zijn er verschillende trajecten mogelijk:

- Klassieke bemiddeling met oog op een EOT is een Echtscheiding door Onderlinge Toestemming.

- Hoog conflictsituaties. Ga ik bij mijn partner blijven of niet?
- Deblokkeren van situaties tussen (ex-)partners, intergenerationeel, samenwerkingspartners, ...

Ouders die in een complexe ouderschapsrelatie verwickeld zijn hebben vaak het gevoel zich op een mijnenveld te begeven. Het lukt de ouders niet om afspraken te maken m.b.t. de kinderen, de manier van opvoeden. Kortom het conflict is te groot waardoor de communicatie dreigt vast te lopen of reeds is vastgelopen. Oude koeien worden te pas en te onpas naar boven gehaald en staan bijgevolg het vooruitkijken duidelijk in de weg. OTB benadrukt het kijken naar de gewenste situatie. OTB focust niet op het negatieve omdat ervan uit wordt gegaan dat wanneer gefocust wordt op problemen, de kans veel sneller bestaat tijdens de gesprekken in een negatieve spiraal terecht te komen die energie kost. Deze insteek benadrukt het falen en mislukken van personen. Het zoeken naar oorzaken draait vaak uit op het aanwijzen van een zogenaamde “schuldige”. In complexe situaties tussen ouders zou deze insteek “olie op het vuur” zijn.

“Mensen hoeven het niet eens te zijn over wat er is mis is gegaan in het verleden, om het eens te zijn over wat ze willen bereiken in de toekomst”

De bemiddelaar stelt die vragen die ertoe leiden dat personen vertellen wat ze in de plaats van het conflict willen en hoe een betere toekomst tussen hen eruitziet in functie van de kinderen.

De doelstelling van deze bemiddeling is dat de kinderen uit de strijd van de ouders geraken en dat er nieuwe wegen worden gevonden om enerzijds met de conflicten en spanningen om te gaan en anderzijds de kinderen op te voeden en te laten ontwikkelen. Het doorbreken van negatieve patronen en het vinden van nieuwe mogelijkheden en oplossingen in functie van verandering is essentieel tijdens dit traject .

In heel wat trajecten stellen we vast dat het conflict, tijdens en na een moeilijke scheiding, niet is gaan liggen. In meer dan de helft van de trajecten werd tot nog toe een parallel solo ouderschap geïnstalleerd. Dit omdat het niet meer mogelijk is om samen ouder te zijn. Daarom kiezen ouders ervoor om niet meer samen te zitten om het conflict te proberen oplossen, maar ze kiezen voor een andere manier: Parallel solo ouderschap doen ouders naast elkaar. Ze zijn ieder solo verantwoordelijk. Elke ex-partner staat aan het hoofd van een nieuw gezin als solo ouder en de ander staat ook aan het hoofd van een nieuw gezin. Het doel ervan is een goede ouder-kind relatie waarin ze doen wat het kind van hen nodig heeft, terwijl ze beseffen dat het kind ook een relatie heeft met de andere ouder.

Vanuit contextbegeleiders wordt OTB als helpend ervaren binnen contextbegeleiding. Op deze manier kan de contextbegeleider zich focussen op de opdracht van contextbegeleiding en het conflict wordt ‘uitbesteed’ aan OTB.

Enkele cijfers

Aantal begeleidingen

Dertien trajecten werden in 2024 afgerond. (6 IKT-gezinnen, 4 CB veiligheidsplanning, 3 Thuisbegeleidingen).

5 CBAW

© Unsplash

Contextbegeleiding in functie van Autonom Wonen (CBAW) is bedoeld voor jongeren vanaf 17 jaar met een verhoogd risico op thuisloosheid, die nood hebben aan een stabiele 'thuissituatie'. Dat kan een re-integratie in het gezin zijn, wonen bij een vriend(in) of familielid, maar ook zelfstandig wonen. Bij de keuze van woonvorm kijken we naar wat de jongere wil, maar ook naar wat de jongere aankan.

Het algemeen doel van CBAW is het uitbouwen van een stabiele thuis en/met een kwaliteitsvolle toekomst. Bijzonder aan de gebruikte methodiek is de focus op het herstel en het verstevigen van het sociaal en familiaal netwerk, alsook het aanleren en trainen van noodzakelijke vaardigheden voor het uitbouwen van een stabiele thuis en een ondersteunende groepswerking. De begeleiding duurt elf maanden. De hulp is intensief. Dat betekent dat er gemiddeld wekelijks tot drie uur contact is met de jongere en zijn context.

Een belangrijk doel van CBAW is het vergroten van de samenredzaamheid, zodat jongeren in staat zijn, met hulp van hun sociale netwerk, hun problemen in het dagelijks leven op te lossen of draaglijk te maken. Samenredzaamheid is zelfredzaamheid met steun van mensen in hun omgeving.

Enkele cijfers (beëindigde begeleidingen)

Aantal begeleidingen

In 2024 werden 34 begeleidingen beëindigd.

Aanmelder voor CBAW beëindigde begeleidingen

De Sociale Dienst van de Jeugdrechtsbank was de grootste aanmelder in 2024 met 41%, gevolgd door het CLB (21%) en het Ondersteuningscentrum jeugdzorg (18%).

Leeftijd en sekse van de aangemelde jongeren

Negenenvijftig procent van de aangemelde begeleide jongeren waren jongens. Als we kijken naar de leeftijd van de aangemelde jongeren was 56% jonger dan 18 jaar.

Woonvorm bij het begin van de begeleiding

Bij de start van de begeleiding woonde 44% van de jongeren bij één of beide ouders/opvoedingsverantwoordelijken. Vijftien procent woonde in bij iemand uit zijn sociaal-familiaal netwerk en 15% verbleef in een pleeggezin. Daarnaast woonde 6% alleen, 6% verbleef in een asielcentrum, 3% verbleef in een residentiële voorziening, 3% verbleef in een gemeenschapsinstelling, 3% woonde samen met zijn partner en 3% was dakloos.

Cliëntkenmerken

De top 3 van meest voorkomende problematieken die in de weg staan voor de uitbouw van een stabiele toekomst met voldoende ontwikkelingskansen waren in 2024:

1. Psychische problemen, ontwikkelingsproblemen, gedragsproblemen, sociaal-emotionele problemen en/of psychosomatische problemen (73%)
2. Conflicten met het sociaal en familiaal netwerk (67%)
3. Meerdere negatieve levensgebeurtenissen (50%)

Kijken we naar cliëntkenmerken op basis van de vragenlijst Youth Self Report (YSR), waarop jongeren vragen over zichzelf kunnen beantwoorden over vaardigheden, emotionele en gedragsproblemen, dan scoort 32% van de jongeren klinisch en 24% van de jongeren subklinisch. De YSR werd ingevuld door 74% van de jongeren.

Doelrealisatie

Het hoofddoel van CBAW is het uitbouwen van een stabiele thuis en een kwaliteitsvolle toekomst voor de jongere.

In 2024 had 82% van de jongeren op het einde van de begeleiding een stabiele huisvesting. Dit wil zeggen dat deze huisvesting 'gegarandeerd' stabiel is. In 2024 bereikten we bij 71% van de begeleidingen een evenwichtige financiële situatie. Evenwicht betekent echter niet rooskleurig. De financiële situatie blijft bij tal van jongeren kwetsbaar. Het verwerven van een menswaardig inkomen dat toelaat ten volle aan de samenleving te participeren blijft verre van evident. Veel jongeren leven van een leefloon.

Drieënvijftig procent van de jongeren had werk of een dagbesteding die als zinvol wordt ervaren door de jongere.

Tweëntachtig procent van de jongeren had op het einde van de begeleiding een toereikend sociaal netwerk dat door de jongere als ondersteunend wordt ervaren. Bij 21% van de begeleidingen werd een JIM geïnstalleerd. Bij de begeleidingen waarbij ingezet werd op herstel van een door de jongere waardevolle relatie, werd dit doel bereikt in 55% van deze begeleidingen.

Uitval - Uitstroom

In 2024 werd 32% van de begeleidingen CBAW vroegtijdig en onbedoeld stopgezet omwille van negatieve redenen. De voornaamste redenen van uitval zijn er doordat de hulp niet kan worden uitgevoerd zoals afgesproken, omwille van bijvoorbeeld gedurende x-aantal weken geen contact met cliënt, verdwijning van de cliënt, een cliënt die de begeleider niet meer binnen laat, ...) en de eenzijdige beslissing van de jongere om zijn hulpverlening stop te zetten op of na 18 jaar, ondanks het feit dat deze hulp nog nodig wordt geacht. Een uitval werd veroorzaakt omwille van een foute indicatiestelling en nog een andere uitval werd veroorzaakt door de aanwezigheid van een primaire problematiek die een pedagogische begeleiding aan huis zinloos maakt.

Ook al stoppen jongeren, we blijven contact zoeken. We blijven deze jongeren uitnodigen op de groepswerking "La Vie".

Cliëntwaardering

Drieënvijftig procent van de jongeren vulden de cliënttevredenheidsmeting op het einde van de begeleiding in. De cliëntwaardering haalde een score van 8,6. Deze score betekent een goede cliëntwaardering. Ook gaven respondenten aan dat ze tevreden waren over het resultaat en het verloop van de begeleiding. Deze cijfers moeten we echter met de nodige voorzichtigheid interpreteren. De 'uitvallers' (32% in 2024) vullen zelden de cliënttevredenheidsbevraging in.

Woonvorm op het einde van de begeleiding

In 2024 woont 29% van de jongeren op het einde van de begeleiding alleen, 26% van de jongeren woont bij één of beide ouders en 15% woont in bij iemand uit zijn sociaal-familiaal netwerk terwijl 9% verblijft in een pleeggezin. Zes procent woont in een woning die hij/zij deelt met anderen (bv vrienden, ...), 3% van de

jongeren woont samen met zijn/haar partner, 3% verblijft in een residentiële voorziening, 3% verblijft in een penitentiële inrichting, 3% was dakloos of had geen vaste verblijfplaats en bij 3% weten we niet wat de woonvorm was op het einde van de begeleiding.

Tijdens de begeleiding veranderde 56% van de jongeren van woonvorm.

Gegevens op basis van de follow-up na 3 maanden

Drie maanden na het einde van de begeleiding contacteerden we de jongere in het kader van een follow-up om de gemaakte afspraken met hem en het netwerk te polsen. In 2024 bereikten we 59% van de jongeren. Negentig procent van de bereikte jongeren gaf aan nog steeds op dezelfde plaats te wonen ten opzichte van einde begeleiding. Vijfenzeventig procent van de bereikte jongeren lukt het om rond te komen met hun budget. Vijfenzeventig procent van de bereikte jongeren heeft werk of een dagbesteding die door de jongere als zinvol ervaren wordt en 80% van de bereikte jongeren geeft aan nog steeds steun te ervaren vanuit zijn of haar sociaal netwerk.

Duur en intensiteit

De gemiddelde begeleidingsduur in 2024 bedroeg 220 dagen ten opzichte van 208 dagen in 2023. Het gemiddeld aantal wekelijkse contacturen in functie van het cliëntsysteem (rechtstreeks contact) bedroeg 2 uur en 12 minuten per begeleiding.

De ondersteunende groepswerking 'La Vie'

De groepswerking ging 23 keer door in 2024. Per groepsmoment namen gemiddeld 3,7 begeleide jongeren deel. Gemiddeld waren er 2,1 ex-cliënten aanwezig.

Dertien jongeren uit onze groepswerking 'La Vie' vertrokken voor 2 dagen naar zee. Samen zijn, dingen beleven en plezier maken stond centraal. Het zeilen op zee onder begeleiding van vzw Zachte Kracht was een bijzondere ervaring.

Jongeren komen naar de groepswerking omwille van verschillende redenen. Ze willen tijd doorbrengen met lotgenoten en ze willen er effectief "iets" uithalen voor zichzelf. Voor de ene is dit een ontspannende avond waarbij ze een toffe activiteit kunnen meepikken, en voor andere jongeren is het omdat ze bewust iets willen leren uit de groepswerking. De groepswerking biedt een meerwaarde in de uitbouw van het leven van de jongeren. Sociale vaardigheden worden getraind en jongeren leren feedback te geven en te ontvangen. Jongeren die deelnamen aan de groepswerking gaven aan het als een grote meerwaarde te ervaren. Het delen van ervaringen met lotgenoten zorgt voor (h)erkenning, biedt informele leerkansen en betekent een grote steun voor de jongere.

6 JIM

"Iedere jongere verdient een JIM."

© De Cocon, jeugdhulp aan huis – Gerbrich Reynaert

Samen met Jeugdzorg Emmaüs in Antwerpen zijn we pionier m.b.t. het integreren van de JIM-aanpak in contextbegeleiding. JIM staat voor 'jouw ingebrachte mentor'.

Onderzoek wijst uit dat de aanwezigheid van zelfgekozen steunfiguren (in de wetenschap aangeduid als 'natuurlijke mentoren') ervoor zorgt dat jeugdigen beter functioneren op school, in hun werk, lekkerder in hun vel zitten en minder psychische problemen ervaren (Van Dam et al., 2018) en in complexe situaties uithuisplaatsing kan vermijden. Met de JIM-aanpak willen we de positie van informele steunfiguren voor de jongeren versterken.

Steunfiguren of informele mentoren spelen een belangrijke rol in het leven van jongeren. Ze zijn vaker beschikbaar voor de jongere en helpen bij het bieden van perspectief. Daarnaast zijn ze een intermediair tussen het gezin en de hulpverlener, waardoor de hulpverlening effectiever is. Kinderen en gezinnen die hulp nodig hebben, kunnen veel steun ervaren van informele steunfiguren.

'It takes a village to raise a child' is een van de uitgangspunten van een pedagogische civil society. Dit concept verwijst naar een samenleving waarin niet alleen ouders, maar ook familie, vrienden, burens, en andere betrokkenen mee de verantwoordelijkheden nemen voor het opgroeien van kinderen.

We denken en hopen dat de JIM-aanpak een antwoord biedt op een aantal knelpunten in de reguliere hulpverlening en vooral in de residentiële opvang, een van de duurste vormen van zorg. Jongeren en hun gezin ervaren deze zorg niet altijd als een passend antwoord op hun problemen. In een residentiële behandeling nemen professionals de verantwoordelijkheden van het opvoeden grotendeels over van ouders en medeopvoeders. Deze pedagogische overname van zorg brengt een nieuw probleem met zich mee: Professionals worden eigenaar van het probleem van de jongere. Daarnaast is er ook het probleem van de continuïteit binnen hulpverlening. Niet alleen zijn er personeelwisselingen, ook overplaatsingen van de ene voorziening naar de andere brengt de continuïteit van de zorg in het gedrang.

De JIM-aanpak kan een aantal residentiële opnames voorkomen. Voor een groep jongeren zal een opname nodig blijven, maar elke plaatsing die wordt voorkomen, is winst.

Sinds 2021 hebben we ervaring opgedaan met het werken met een JIM bij gezinnen waar sprake is van een complexe problematiek. We hebben enkele sterke getuigenissen van jongeren / JIM's over de meerwaarde van de JIM-aanpak. Door aan een jongere zelf te vragen iemand uit zijn omgeving te kiezen als mentor, wordt hij uitgedaagd zijn sociale relaties te benutten en te onderhouden. De jongere ervaart hierdoor meer inbreng. De JIM wordt gevraagd advies en ondersteuning te bieden aan de jongere, een luisterend oor te zijn en indien mogelijk ook te voorzien in een opvangplek tijdens crisissituaties. Daarnaast wordt de JIM uitgenodigd om de professionals te adviseren over de juiste begeleidingsrichting en -aanpak. Dit is een zware opdracht, die alleen maar kan slagen als er een goede ondersteuning is van begeleiders.

“Sam is iemand die altijd voor mij klaarstaat en me nooit beoordeelt.”

Jongere over zijn JIM.

Enkele cijfers met betrekking tot de JIM-werking (beëindigde contextbegeleidingen)

In 2024 werd in 21% van de begeleidingen een JIM geïnstalleerd. Bij 21% van de begeleidingen waarbij een JIM werd geïnstalleerd, bleef deze actief tot op het einde van de begeleiding.

7 Sociaal verslag

Wij willen dat we door kinderen, jongeren en hun gezinnen, samenwerkingspartners, verwijzers en overheid, worden gezien als een professionele en betrokken organisatie, die goede hulp levert en bijdraagt aan een hoogstaande jeugd- en opvoedhulp. Een organisatie die bekend staat als deskundig, vernieuwend en creatief, open en écht cliëntgericht. Een organisatie waar kinderen, jongeren en gezinnen zich echt ondersteund voelen en die door samenwerkingspartners als betrouwbaar wordt gezien. Een organisatie waar medewerkers graag werken.

Uit onze missie en visietekst d.d. 11 december 2019

De Cocon, Jeugdhulp aan Huis wordt gemaakt door onze medewerkers. Onze medewerkers zijn de sleutel tot het realiseren van onze missie en visie. Onze medewerkers zijn de ambassadeurs van de organisatie. In het sociaal jaarverslag wordt aangegeven wat de belangrijkste activiteiten zijn geweest op het gebied van personeel en personeelsbeleid. Hierbij kan worden gedacht aan persoonlijke ontwikkeling, instroom, maar ook organisatieontwikkeling en ziekteverzuim komen hierin terug.

7.1 Over onze medewerkers

Op 31 december 2024 telden we 42 medewerkers. Gemiddeld waren 36,6 voltijdse equivalenten ingeschreven in het personeelsregister.

We zetten in het HR-beleid in op diversiteit van ons personeel volgens leeftijd en sekse. Op organisatieniveau hebben we een behoorlijk sekse-evenwicht, rekening houdend met een sterk gefeminiseerde sector². Eind 2024 was de sekseverhouding 64% vrouwen versus 36% mannen.

Ook hebben we een degelijke spreiding van personeel over diverse leeftijdscategorieën. Naar leeftijd toe behoort 43% van onze medewerkers tot de leeftijdsgroep 20-34, 24% tot de leeftijdsgroep 35-49 en 33% tot de leeftijdsgroep 50-64. De gemiddelde leeftijd van onze medewerkers is 41,5 jaar. Onze gemiddelde dienstanciënniteit is 7,5 jaar.

Naar opleidingsniveau heeft 62% van onze medewerkers een bachelor of graduaat, 36% een masterdiploma en 2% een A3.

Onze medewerkers maken het verschil. Zij zijn in staat om een professionele relatie op te bouwen, met betrokkenheid en persoonlijk contact. Zij werken vanuit een vraag en een opdracht, denken vrij, nemen verantwoordelijkheid en leggen rekenschap af. Zij werken met realistische doelen, handelen methodisch, werken met richtlijnen, zoeken collegiale reflectie en onderhouden hun vakkennis.

We vinden dat het waarmaken van onze opdrachten en het uitbouwen van onze organisatie een gedeelde verantwoordelijkheid is. We zien hulpverlening als een product van de begeleider en van de organisatie. De begeleider wordt ondersteund door de organisatie, verantwoordelijkheid wordt gedeeld.

Uit onze missie en visietekst d.d. 11 december 2019

² 79,29% van de medewerkers in onze sector in 2020 waren vrouwen

7.2 Leren en ontwikkelen

Continu ontwikkelen

We willen een organisatie zijn die zich permanent ontwikkelt en waarin medewerkers blijven leren. De manier van werken en organiseren wordt continu verbeterd op basis van de opgedane ervaringen, nieuwe inzichten en kennis. Een open cultuur waarin fouten mogen gemaakt worden, waar er wordt gereflecteerd op het eigen handelen en waar medewerkers elkaar aanspreken op werkwijzen, is belangrijk voor de verbetering van onze organisatie.

Uit onze missie en visietekst d.d. 11 december 2019

We vinden het zeer belangrijk dat medewerkers professioneel kunnen groeien en zich kunnen ontwikkelen in een steeds veranderende samenleving en professionele omgeving. Naast het inwerktraject voor nieuwe medewerkers, basisopleidingen voor nieuwe medewerkers, permanente coaching op de werkvloer voor alle begeleiders, interviews, bijscholing in het kader van erkenningen (bemiddelaar, preventieadviseur, informatieveiligheidsconsulent, EHBO) enz, werd in 2024 het accent gelegd op:

- Het opleiden van werkbegeleiders (zij die de opleiding nog niet gevolgd hebben) in de opvang en nazorg van medewerkers bij schokkende gebeurtenissen op het werk;
- Het opleiden van enkele mensen als key user voor Sharepoint online.

Verder werden de collectieve opleidingsnoden en -behoeften besproken op de teams, alsook de prioriteiten bepaald. In Crisishulp werd in 2024 ingezet op interviews 'Signs of Safety', traumasensitief werken (niet therapeutisch, maar traumasensitief begeleiden) en interviews Nieuwe Autoriteit en Oplossingsgericht werken.

Binnen het contextteam werd ingezet op verdiepende vormingen op teamniveau (intern) rond netwerk- en krachtgericht werken en de JIM-aanpak, technieken van 'Signs of Safety' bruikbaar binnen contextbegeleiding en collectieve vormingen rond omgaan met verslaving, middelengebruik.

Het leer- en ontwikkelbeleid van 'De Cocon' is gekaderd binnen de visie van de organisatie en maakt deel uit van het strategisch leerplan van een organisatie. Dat is niet enkel een overzicht van de opleidingen die tijdens een werkjaar georganiseerd worden, maar het maakt deel uit van de organisatiestrategie en het draagt bij tot de voortdurende ontwikkeling en evolutie van de organisatie.

In 2024 was het gemiddeld aantal opleidingsdagen per voltijds equivalent 13,3 en werd er 7,09% van onze loonmassa besteed aan opleiding.

© Unsplash

7.3 Verzuim - absenteïsme

Het gemiddeld absenteïsmepercentage bedroeg 10,91% in 2024. Dit percentage is het totaal aantal uren afwezigheden (omwille van ziekte, ongeval, bevallingsrust) t.o.v. het aantal geplande werkuren in 2024 en vermenigvuldigd met 100. Hierbij doen we het significant beter dan gelijkaardige organisaties (13,17%)³.

Zowel bij kort verzuim (minder dan één maand ziekte), primair verzuim (ziekte vanaf 2de maand tot een jaar) als langdurig verzuim (ziekte meer dan één jaar) zijn onze cijfers beter dan deze van gelijkaardige organisaties.

Het percentage nulverzuimers bedroeg in 2024, 30 %.

7.4 Personeelsverloop

Negen medewerkers gingen in de loop van 2024 uit dienst. Binnen het personeelsverloop maken we een onderscheid tussen vrijwillig verloop⁴, onvrijwillig verloop⁵ en zij die de arbeidsmarkt verlaten omwille van bv. pensionering.

Twee medewerkers verlieten de organisatie wegens pensionering. Zes personen verlieten de organisatie op eigen initiatief. Eén medewerker verliet de organisatie wegens einde contract. Deze medewerker was tijdelijk in dienst genomen voor een specifieke opdracht (grafische vormgeving en communicatie).

Ons globaal personeelsverloop is over de jaren heen vergelijkbaar met het personeelsverloop van ons paritair comité en dat van de Vlaamse arbeidsmarkt. Het ene jaar hebben we minder personeelsverloop, het andere meer.

© De Cocon, jeugdhulp aan huis – Gerbrich Reynaert

³ Bron: My Liantis – ondernemingen in cijfers - benchmark

⁴ Op initiatief van de werknemer.

⁵ Verloop omwille van redenen die niet op initiatief zijn van de werknemer: ontslag, medische overmacht, enzovoort.

7.5 Personeelsenquête

Sinds 2012 houden we in 'De Cocon' een enquête rond beleving en beoordeling van de arbeid. De resultaten die hieruit voortkomen vergelijken we met de resultaten van de gezondheids- en welzijnszorg uit de werkbaarheidsmonitor zoals gebruikt door de SERV. Dankzij het gebruik van de vragenlijst kan deze zowel gebruikt worden voor de actuele analyse, als om vooruitgang te meten. Onder andere via deze meting kunnen we in 'De Cocon' een beter zicht krijgen op de positieve punten van de organisatie en op eventuele knelpunten.

In 2024 lag het percentage ingevulde personeelsenquêtes op 85%. Dit is een goed cijfer, wat een positieve invloed heeft op de betrouwbaarheid van de resultaten, in de mate waarin de uitkomst representatief is voor 'De Cocon' en niet alleen voor diegene die de personeelsenquête hebben ingevuld.

Op vele terreinen zoals o.a. welbevinden in het werk, emotionele belasting, geestelijke belasting, taakvariatie, feedback op en over het werk, betrokkenheid, toekomstzekerheid en relatie met collega's scoort 'De Cocon' goed.

Algemeen kunnen we stellen dat de resultaten van de personeelsbevraging 2024 in de lijn liggen van vorige jaren, maar dat we wel een neerwaartse beweging vaststellen op een aantal items, waarbij we vermoeden dat deze samenhangen. Dit is het geval bij de schalen werkstress, werk-privé balans, emotionele belasting en problematisch piekeren. Een hypothese is dat hierbij het systeemfalen in de jeugdhulp, complexere problematieken en het gebrek aan vervolghulp of gelijktijdig passende hulp meespeelt.

8 Een greep uit onze werven van 2024

Aankoop en inrichting van een kantoorgebouw voor 'Crisishulp aan Huis'

In februari 2024 kochten we een kantoorgebouw aan voor onze dienst 'Crisishulp aan Huis', gelegen op de Nekkersputstraat in Gent. Na kleine verbouwings- en inrichtingswerken werd het gebouw in dienst genomen door 'Crisishulp aan Huis' midden september 2024.

Vernieuwen van onze Sharepoint

In 2024 stapten we over van een Sharepointomgeving op onze server, naar Sharepoint online. Bij deze vernieuwingsoperatie werd bijzondere aandacht besteed aan veiligheidsmaatregelen. Verder werd onze nieuwe architectuur uitgetekend voor 'samenwerken en documentenbeheer' (andere dan cliëntgebonden documenten). Het betreft hier documentbeheer met uitsluiting van cliëntgegevens en het cliëntendossier. Dit werd reeds uitgewerkt en geïmplementeerd in de DCD. De nieuwe architectuur werd goedgekeurd en werd geïmplementeerd in 2024.

Herwerken van de methodiek 'Crisishulp aan Huis'

Na de uitrol van het tweede decreet Integrale Jeugdhulp in 2013, werden we geconfronteerd met een doelgroep die niet de doelgroep van Crisishulp aan Huis (methodiek Families First) is, maar wel instroomde in het aanbod Crisishulp aan Huis. De gebruikte methodiek bood geen antwoord op de noden bij deze gezinnen. Hierop investeerden we om een methodisch antwoord te vinden om ook deze doelgroep te bedienen. In onze zoektocht vonden we één generieke methode in Nederland, waar enkele jaren geleden dezelfde vragen voor deze doelgroep zich stelden, nl. in de methode Ambulante Spoedhulp. Bijkomend merkten we reeds enkele jaren dat we omwille van het veranderende hulpverleningslandschap niet meer werken volgens de methodische vereisten van Families First, maar een afgeleide van de methodiek gebruiken waarbij we heel wat elementen van de methodiek Families First gebruiken. Hierdoor vervaagt het onderscheid tussen crisisbegeleidingen via de methode Ambulante Spoedhulp en 'Crisishulp aan Huis', waardoor het voor medewerkers niet altijd duidelijk is wat het onderscheid is. Daarom besloten we om één overkoepelende methodiek uit te schrijven. Dit proces was eind 2024 bijna afgewerkt.

Aanpassen van ons digitaal cliëntendossier (DCD)

In 2023 implementeerden we ons vernieuwd digitaal cliëntendossier met inbegrip van de registratie. Dit systeem bevat een uitgebreid classificatiesysteem in functie van cliëntkenmerken en verfijnde outcome-indicatoren. Op deze manier wensen we meer zicht te verwerven op de werkzaamheid en op de impact van de ingezette methode, rekening houdend met de complexiteit van ons werk en van de cliëntkenmerken.

Grafische vormgeving

Omdat beelden vaak meer zeggen dan teksten en om onze begeleiders beter te ondersteunen, werd grafisch materiaal ontwikkeld door onze grafisch vormgeefster Gerbrich Reynaert.

Ingrijpende jeugdervaringen

Ouderschap en veilig opgroeien

Verschil ouderschap en opvoederschap

Ouderschap

Iets dat je bent; de rest van je leven verantwoordelijke voor je kind.

Ouderschap maakt krachtig & kwetsbaar

Iedere ouder wil het beste voor zijn/haar kind.

Het kan voor alle ouders lastig zijn.

Opvoederschap

Iets dat je doet. Een taak die je kunt delen met andere opvoeders.

Het beste willen, wil niet zeggen dat het beste doen ook altijd lukt.

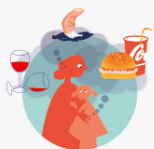
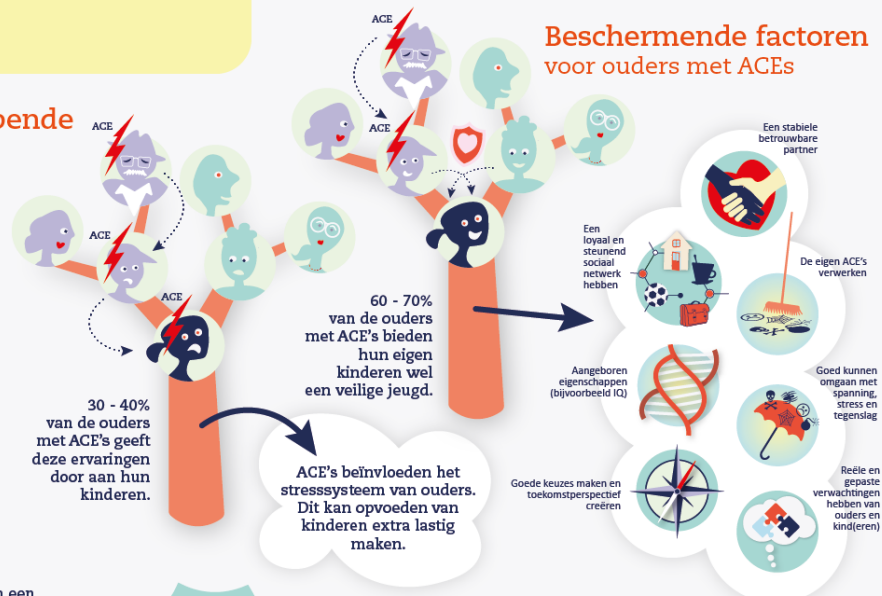
Veilig opgroeien

Ouders met ingrijpende jeugdervaringen

i

Volwassenen met vier of meer ACE's hebben een verhoogde kans op hechtings- en relatieproblemen, psychische aandoeningen en een ongezonde levensstijl.

Ouders spelen een belangrijke rol in het overdragen van een ongezonde leefstijl aan hun kinderen.

i

Zet in op het versterken van ouders, in beeld én praktijk! Zo draag je eraan bij dat kinderen gezond en veilig opgroeien.

9 Lijst met gebruikte afkortingen

AMC	Aanvullende Mobiele Crisisinterventie
ARIJ	Actuarieel Risicotaxatie Instrument voor Jeugdbescherming
ASH	Ambulante Spoedhulp
BJB	Bijzondere jeugdbijstand
CaH	Crisishulp aan Huis
CAW	Centrum Algemeen Welzijnswerk
CB	Contextbegeleiding
CBAW	Contextbegeleiding in functie van autonoom wonen
CI	Crisisinterventie
CKG	Centrum Kind en Gezin
CLB	Centrum voor leerlingenbegeleiding
DCD	Digitaal cliëntendossier
EFQM	De European Foundation for Quality Management
E.O.T.	Echtscheiding door Onderlinge Toestemming
HAVIK	Handelingsgerichte Actuele Veiligheid Inschatting van het Kind
GGZ	Geestelijke Gezondheidszorg
IJH	Integrale Jeugdhulpverlening
IKT	Intensieve Kortdurende Thuisbegeleiding
IPT	Intensieve Pedagogische Thuishulp
JIM	Jouw Informele Mentor
MaNo	Maatschappelijk noodzaak
MPI	Medisch-Pedagogisch Instituut
NJI	Nederlands Jeugdinstituut
NRTJ	Niet Rechtstreeks Toegankelijke Jeugdhulp
OCJ	Ondersteuningscentrum Jeugdzorg
OSD	Ondersteuningscentra Jeugdzorg en Sociale Dienst bij de Jeugdrechtbank
OTB	Ouderschaps-Traject-Bemiddeling
OVBJ	Organisatie voor Bijzondere jeugdzorg
OOOC	Onthaal-, Oriëntatie- en Observatiecentrum
RTJ	Rechtstreeks Toegankelijke Jeugdhulp
SofS	'Signs of Safety'
TB	Thuisbegeleiding
TNT	Terugkeer Naar Thuis?
VK	Vertrouwenscentrum Kindermishandeling
YSR	Youth Self Report

© De Cocon, Jeugdhulp aan Huis, 14/04/2025
Eindredactie: Taelis Wim
Taalcorrectie: Van de Slycke Katrien
Foto op de cover:
© Pixabay

De Cocon, Jeugdhulp aan Huis vzw
Hoofdzetel | Contextbegeleiding en CBAW
Ham 133, 9000 Gent
T. 09 222 30 73
info@decocon.be | www.decocon.be

Crisishulp aan Huis
Nekkersputstraat 255 G, 9000 Gent
T. 0492 97 08 00

